

برنامه هفتم

نشانی از ایدئولوژی مشخص ندارد

محسن رعدادی

عضو هیئت علمی پژوهشکده فرهنگ و مطالعات اجتماعی

لایحه بر نامه هفتم توسعه پس از مدتی تأخیر از سوی دولت محترم به مجلس ارسال شد. این لایحه همانند دیگر سندها دارای نقاط قوت و ضعف است. در این یادداشت بدون اینکه امتیازها و نقاط قوت این برنامه نفی شود، به آسیب‌شناسی این لایحه می‌پردازم. با این فرض که نقد و بیان آسیب‌ها و نقاط ضعف، اگر همدلانه و خیر خواهانه باشد، حمایت و تقویت دولت انقلابی و مردمی خواهد بود.

برخی آسیب‌هایی که لایحه بر نامه هفتم از آن رنج می‌برد، در سایر برنامه‌ها نیز وجود داشت. این اشکالات را می‌توان «آسیب‌های عمومی برنامه‌های توسعه در ایران» نامید. برخی از این نقاط ضعف نیز اختصاص به لایحه بر نامه هفتم توسعه دارد و «آسیب‌های اختصاصی» این برنامه تلقی می‌شود و رفع آن آسان‌تر است.

الف. آسیب‌های عمومی برنامه‌های توسعه در ایران:

مهم‌ترین ایراد عمومی برنامه‌های توسعه فاصله هدف گذاری‌ها با واقعیت‌های موجود است. سنتی ناکارآمد و عادت‌ی غلط بین سیاستگذاران جاری است که تصور می‌کنند اگر اهداف بسیار عالی و فراتر از واقعیت‌های موجود انتخاب شود، احتمالاً پیشرفت، دست‌یافتنی‌تر خواهد بود. در حالی که در صد موفقیت برنامه‌هایی که واقع‌گرایانه باشند، بیشتر است. در مقام تمثیل، یک فرد عادی نباید بر نامه سنگین و اهداف المپیکی یک ورزشکار حرفه‌ای را سر لوحه کار خود قرار دهد. زیرا به دلیل ضعف‌ها و کم‌تجربگی‌ها نمی‌تواند این برنامه را اجرا کند و از طرف دیگر برنامه اجرایشدنی، سبک و مفید ورزش روزانه افراد عادی را هم از دست می‌دهد. به هر حال غیرواقعی بودن برنامه‌های توسعه باعث شده اغلب پندهای برنامه‌های توسعه اجرا نشوند تا جایی که برخی از کار شناسان پیشنهاد می‌دهند با این حجم از عملیاتی‌نشدن برنامه توسعه، اصولاً ایران نیازی به برنامه توسعه ندارد. برنامه و بودجه سالانه دولت‌ها اگر به خوبی عملیاتی شود، کاملاً می‌تواند وظایف و کار کرد بر نامه‌های توسعه را ایفا کند.

ب. آسیب‌های اختصاصی لایحه بر نامه هفتم توسعه:

۱. بی‌توجهی به حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی: لایحه‌ای که دولت محترم به مجلس تقدیم کرده، به شدت اقتصادی است و نسبت به حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی بی‌توجه است. از این جهت، می‌توان گفت که این لایحه یادآور برنامه‌های اول و دوم توسعه در زمان مرحوم رفسنجانی است. البته پس از آشکار شدن نادرستی برنامه‌ریزی مبتنی بر توسعه تک‌جهتی و اقتصادی، این روند اصلاح‌شدن و جنبه‌های اجتماعی و فرهنگی برنامه‌های بعدی توسعه تقویت شد. اشکال فقط این نیست که غفلت از توسعه اجتماعی و فرهنگی به جامعه آسیب فراوان می‌زند. بلکه موفقیت برنامه‌های اقتصادی نیز در گروی بهبود زمینه اجتماعی و فرهنگی است؛ مثلاً در جامعه‌ای که اعتماد و سرمایه اجتماعی پایین باشد، اصولاً افراد رغبت و انگیزه‌ای برای فعالیت اقتصادی ندارند و ترجیح می‌دهند سرمایه‌های خود را از کشور خارج کنند یا در زمینه‌های سودده غیرمولد به کار گیرند.

۲. ناتوانی از ترسیم چشم‌انداز پنج‌ساله: اولین برنامه توسعه در ایران، مربوط به بیش از نیم قرن پیش بود. نباید با همان شیوه و اسلوب، برنامه‌ریزی توسعه را انجام داد. با توجه به تحول اساسی در جوامع و اهمیت یافتن افکار عمومی، برنامه‌های توسعه لازم است چشم‌انداز قابل قبول برای اکثری مردم ترسیم کند و از این طریق مردم با برنامه توسعه کشور همراه شوند. اهمیت ترسیم چشم‌انداز، کمتر از آن است و ارقلی که تکلیف دولت را در این پنج سال معین می‌کند تعیین می‌کند. همین دلیل است که عربستان، امارات متحده عربی، ژاپن و کره جنوبی، به چشم‌انداز آینده خود اهتمام زیادی دارند. این چشم‌انداز می‌تواند برای دولت اعتبار و اعتماد بیافریند و مردم واقع‌گند که با برنامه‌های دولت همراه می‌شوند. حال سؤال این است که آیا لایحه بر نامه هفتم توسعه، هیچ چشم‌اندازی می‌دهد که پنج سال بعد وضع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران چگونه است؟ هیچ تصویری ترسیم می‌کند

که سال ۱۴۰۷، ایران چه شکلی است؟

۳.هیوتی: برنامه‌های سابق توسعه هر کدام به نوعی هویت دولت‌های متبوع خود را آشکار می‌کردند؛ مثلاً دولت اصلاحات، در برنامه‌های سوم و چهارم کاملاً ماهیت و رویکرد اپننا بر جامعه مدنی را بازتاب داده‌بود. برنامه پنجم توسعه که در دولت عدالت و مهرورزی تنظیم شده‌است، مملو از عبارات ارزشی و فرهنگی است، اما برنامه هفتم توسعه هیچ نشانی از ایدئولوژی و تفکر دولت ندارد. گویی یک دولت خنثی و بدون هویت آن نوشته‌است. کدام بخش از برنامه، انقلابی‌تر از برنامه ششم(مربوط به دولت تدبیر و امید) است؟ اگر شعار و ایده اصلی ریلیس‌جمهوری‌مردم، مردمی‌شدن دولت است، پس باید مردمی شدن در تمام بخش‌های برنامه وجود داشته باشد. آیا چنین است؟ آیا بی‌توجهی به شمار و ایده اصلی دولت، نوعی خیانت در امانت و اعتماد رئیس‌جمهور به نویسندگان برنامه توسعه نیست؟ به نظر می‌رسد که لایحه بر نامه توسعه نیاز به اصلاحات کلی، جدی و اساسی دارد. فرصت برای نمایندگان مجلس انقلابی فراهم است تا این برنامه را به صورتی مردم‌تر و انقلابی‌تر باز نویسی کنند.

حجرت

تهران‌ها ۹۹ میلیارد تومان صدقه پرداختند

معاون توسعه مشارکت‌های مردمی تهران از پرداخت بالغ بر ۹۹ میلیارد و ۵۸۷ میلیون تومان صدقه توسط شهروندان استان تهران در سال ۱۴۰۱ از طریق این نهاد خیرداد. محمد هروی، به معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد استان تهران با ارائه گزارشی از صدقات پرداخت شده مردم نیکوکار استان تهران از طریق این نهاد اظهار کرد: نیکوکاران استان با اعتماد به این نهاد در سال ۹۹، ۱۴۰۱ یک میلیارد و ۵۸۷ میلیون تومان صدقه پرداخت کرده‌اند که نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۱۴، ۳۱ درصد افزایش داشته‌است. وی با اشاره به نحوه تسهیم صدقات توسط کمیته امداد افزود: صدقات جمع‌آوری‌شده بر اساس موازین شرعی و دستورالعمل تأمین کمک هزینه‌های درمان، مسکن، تحصیل دانش‌آموزان و دانشجویان، هزینه‌ی و معیشت مددجویان مصرف شده‌است.

ده‌رویه با اشاره به بسترهای الکترونیکی پرداخت صدقه گفت: با اجرای طرح QR که از نصب کد اختصاصی روی صندوق‌های صدقات، همچنین شماره گیری تلفن گویای ۳۷۵۵ و استفاده از کد دستوری #۸۸۷۷۰۲۱ در هر زمان و مکانی امکان پرداخت صدقه برای عموم شهروندان فراهم شده‌است. معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد استان تهران در قالب اشاره به اینکه در سال ۱۴۰۱، ۱۲۷ هزار و ۶۴۹ مشترک در قالب طرح QR کد صدقات خود را پرداخت کردند، ادامه داد: از این تعداد ۱۳ هزار و ۴۴۴ مشترک حقیقی و ۱۷۵ هزار و ۲۰۵ مشترک حقوقی هستند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی کمیته امداد، وی با بیان اینکه در سال گذشته ۳۳ هزار و ۲۶۱ تراکنش توسط مشترکین برای پرداخت صدقه از طریق طرح QR که انجام شده‌است، افزود: در همین راستا مشترکین ۸۷۰ میلیون تومان صدقه از این طریق در سال ۱۴۰۱ پرداخت کرده‌اند. ده‌رویه یادآور شد: این میزان صدقات پرداخت‌شده از طریق طرح QR کد ۳۱ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشته‌است.

یکشنبه ۷ خرداد ۱۴۰۲ | ۸ دی‌الغفده ۱۴۴۴

جامعه

سرویس اجتماعی | ۸۸۴۹۸۴۴۰

گزارش یک

مهسا گربندی

گزارش «جوان» از زلزله خاموشی که بیخ گوش تهرانی‌هاست

احداث «تصفیه‌خانه» علیه فرونشست زمین

خطر فرونشست زمین بیخ گوش تهران است. این پدیده آرام و بی‌صدا یا پینخت و سایر کلانشهرهای کشور را تهدید می‌کند. شبیه به زلزله‌ای خاموش که ممکن است یکباره همه چیز را خراب کند و هیچ ساختمان و کوجه و خیابانی را سالم باقی نگذارد. طبق آخرین آمار، تهران رکورددار فرونشست زمین در جهان است و این موضوع به حالت بحرانی جدی در آمده‌است، مسئله‌ای که روز گذشته شهردار و رئیس شورای شهر تهران به آن اشاره کرده‌اند.

■ ■ ■

کارشناسان بارها در مورد مخاطرات این بعب ساعتی که زیر پای عابران و تومبیل‌ها و ساختمان‌ها قرار دارد، هشدار داده‌اند. فرونشست زمین پدیده‌ای است که بسیار آرام و نامحسوس رخ می‌دهد و در طولانی‌مدت آسیب‌های جدی و جبران‌ناپذیری را وارد می‌کند. به همین دلیل توجه به این موضوع ضروری است و تا دیرتر از این نشده باید به جای حرف زدن برای مقابله با آن عمل شود.

■ برداشت آب‌های زیرزمینی مهم‌ترین عامل فرونشست زمین

روز گذشته علیرضا زاکانی، شهردار تهران در آیین افتتاح تصفیه‌خانه خلیج فارس و طرح‌های مدیریت منابع آب در منطقه ۱۹ گفت: «سیلاب، زلزله، فرونشست زمین و طوفان چهار مخاطره اصلی تهران است. برای حل این مخاطرات از روز نخست راهکار داشته‌یم. به عنوان مثال در حوزه روان آب‌ها، با ساماندن‌هی و توسعه شبکه ۵۰۰ کیلومتری آب‌های زیرزمینی شهر تهران را به ویژه نواحی غرب آن از خطر سیلاب مصون نگه داریم.» او ادامه داد: سفره‌های زبرزمینی است. زمین برداشت از سفره‌های زیرزمینی است. راهکار عبور از این بحران بازچرخانی آب با هدف به حداقل رساندن استفاده از سفره‌های آب زیرزمینی است.»

زاکانی اظهار داشت: «در رابطه با مدیریت مصرف آب شرب، چاره‌ای جز فرهنگ‌سازی و استفاده درست و بهینه از آب نداریم. سال گذشته برای تأمین آب باکیفیت ۴۹ چاه آب در خوبی مرتفع‌سازیم.» جمران کوشی، سازمان‌آب و فاضلاب نقش مهمی در مدیریت منابع آب تهران داشته‌باشیم.»

■ لزوم ایجاد تصفیه‌خانه

در همین رابطه مهدی جمران، رئیس شورای شهر تهران گفت: «در شرایط سخت و بحران آبی قرار داریم و باید باورش و اقدامات صحیح این بحران را با مدیریت کلان از جمله وزارت نیرو درآر و همه دستگانه‌ها دخیل بتوانیم اقدامات خوبی داشته‌باشیم.»

مدیر کل درمان و حمایت‌های اجتماعی ستاد مبارزه با مواد مخدر از بازنگری شیوه‌نامه غربالگری معتادان متجاهر خیر داد و گفت: به دنبال این بازبینی سامانه‌ای تحت عنوان سامانه غربال و ارجاع معتادان متجاهر (غوام) راه‌اندازی شده که قرار است به‌زودی در کل کشور از طریق تشخیص چهره مورد استفاده قرار گیرد. معتادان متجاهر، مدیر کل درمان و حمایت‌های اجتماعی ستاد مبارزه با موادمخدر با اشاره به بازنگری شیوه‌نامه غربالگری معتادان متجاهر و راه‌اندازی سامانه غربال و ارجاع معتادان متجاهر (غوام) اظهار کرد: تفاوت این سامانه با اسکن عنبیه این است که سازمان بهزیستی با تکنولوژی اسکن عنبیه معتادان متجاهر را شناسایی و اطلاعات آنها را ثبت می‌کند، اما در این سامانه به جای اسکن عنبیه از تکنولوژی جدیدی تحت عنوان تشخیص چهره استفاده می‌شود و همچنین قاضی با دریافت نظر تیم غربالگری شامل روانشناس، مددکار اجتماعی و پزشک رأی آنها را مخصوص

و در کنار آن ۵۰ نقطه دیگر نیز برای حفر چاه عمیق در نظر گرفته‌شد.»

او در بخش دیگری از سخنان خود گفت: «سالانه ۱۸۵ میلیون متر مکعب آب صرف آبیاری فضای سبز در شهر تهران می‌شود که از این میزان، ۱۳۵ میلیون متر مکعب به وسیله چاه و باقی با بازچرخانی آب تأمین می‌شود. همچنین در کل حدود ۱۱ میلیون متر مکعب آب تهران نیز سهم روان آب‌هاست.»

شهردار پاینخت افزود: «مطابق تفاهنامه‌ای که با وزارت نیرو امضا کردیم تا سال ۱۴۱۰، ۱۴۵ میلیون مترمکعب آب تهران از طریق بازچرخانی تأمین می‌شود. این در حالی است که مطابق قول ۱۴۱۰ برای آبیاری فضای سبز تهران به ۲۱۰ میلیون مترمکعب آب نیاز داریم و مطابق

آمار خوبی با وجود تفاهنامه وزارت نیرو حداقل ۵۵میلیون متر مکعب منابع آبی برای آبیاری فضای سبز تهران کم خواهیم داشت.»

زاکانی در پایان تأکید کرد: «در چنین شرایطی چاره‌ای نداریم جز اینکه شهرداری تهران جداگانه نیز به فکر افتتاح پروژه‌هایی مانند تصفیه‌خانه خلیج فارس باشد. کلنگ پروژه خلیج فارس ۲۷ سال قبل بر زمین خورده بود و تا پنج ماه قبل پروژه تنها ۳۰درصد پیشرفت داشت، اما در این مدت کمک با کار جهادی فاز نخست پروژه تکمیل شد و فاز دوم نیز پایان سال به بهره‌برداری می‌رسد. در مجموع با بهره‌برداری کامل تصفیه‌خانه خلیج فارس به‌صرفیت بازچرخانی آب در تهران سالانه ۲۵ میلیون متر مکعب افزوده می‌شود.»

■ لزوم ایجاد تصفیه‌خانه

در همین رابطه مهدی جمران، رئیس شورای شهر تهران گفت: «در شرایط سخت و بحران آبی قرار داریم و باید باورش و اقدامات صحیح این بحران را با مدیریت کلان از جمله وزارت نیرو درآر و همه دستگانه‌ها دخیل بتوانیم اقدامات خوبی داشته‌باشیم.»

وی ادامه داد: «در سال ۱۳۸۴ با تصویب تبصره ۳ مربوط به آب و فاضلاب اقدام خوبی در خصوص آب شهر تهران انجام شد و امید است که بتوانیم بحث بحران آب را به خوبی مرتفع‌سازیم.»

جمران کوشی، سازمان‌آب و فاضلاب نقش مهمی

روزنامه جوان | شماره ۶۷۶۵

«نقاط جنوبی شهر تهران مثل مناطق ۱۸، ۱۷، ۱۹ و بیشتر در معرض فرونشست زمین هستند که علاوه بر ساختمان‌های مسکونی بسیاری از تأسیسات مهم مثل بالایشگاه نفت، مخزن سوخت و مراکز صنعتی دیده‌ده همین زون قرار گرفته‌اند. این زون فرونشستی به سمت غرب تا دشت شهربار و از آنجا به سمت جنوب کرج تا مرز اشتهارد ادامه دارد.»

او ادامه می‌دهد: «زردیک به ۳۰ هزار حلقه چاه غیر مجاز در استان تهران حفر شده و از آنجایی که فرونشست زمین بافت سطح آب زیرزمین در ارتباط است، بنابراین نقش اینها در کاهش سطح آب زیرزمینی و افزایش فرونشست زمین محرز است.»

بیت‌اللهی اظهار می‌دارد: «برای مقابله با فرونشست زمین باید مباحثی چندوجهی و چندجانبه‌ای را در نظر داشته‌باشیم؛ مبارزه با چاه‌های غیرمجاز باید با شدت و جدیت ادامه پیدا کند که این کار برعهده وزارت نیرو و شرکت‌های تأمین‌کننده منطقه‌ای است. همچنین چاه‌های مجازی در تهران وجود دارد که از آنها استفاده غیرمجاز می‌شود. ضرورت دارد با نصب کنتورهای هوشمند مصرف بی‌رویه این چاه‌ها کنترل شود.»

او به ضرورت توجه وزارت جهاد کشاورزی نسبت به شیوه آبیاری محصولات کشاورزی اشاره می‌کند و می‌گوید: «باید وزارت جهاد کشاورزی در نوع کشت و زرع و نوع محصولات کشاورزی که در حاشیه و دشت‌های جنوبی تهران کاشته می‌شود، تجدیدنظر کند. همچنین شیوه آبیاری را بشیم تا از چاه‌های که قبلاً برای آبیاری فضای سبز حفاری شده‌است جلوگیری کنیم تا دچار فرونشست نشویم.»

وی گفت: «مدیریت آب باران احداث شود، می‌گوید: «به روان آب‌ها و آب باران اهمیت بیشتری باید داد. با آسفالته، کاشی و موزایک، شهر نفوذناپذیر شده‌است، بنابراین ضرورت دارد که حفر چاه‌های جدید با هدف هدایت آب‌های سطحی به سفره‌های آب زیرزمینی انجام شود.»

او به مسئله آبیاری بهینه نیز اشاره می‌کند و اظهار می‌دارد: «در آبیاری و نوع فضای سبز شهری تهران باید به طور جدی تجدیدنظر شود. مثلاً مسافانه باغچه‌های آب‌هایی که برای آبیاری فضای سبز مورد استفاده قرار می‌گیرد در صورت تبخیر هدر می‌رود. در هر حالت ما با یک شرایطی روبرو هستیم که این کارها آرام‌آرام و اجتناب‌ناپذیر شده‌است.»

بیت‌اللهی تصریح می‌کند: «ماکن صنایع آبر که در حواشی کلانشهرهای کشور وجود دارند باید رابطه و قوانین خاص خودشان را داشته‌باشند، اما در این زمینه جای خالی مقررات ملی فرونشست زمین در کشورمان بیش از پیش حس می‌شود، چراکه هیچ ضابطه و آیین‌نامه‌ای برای ملاحظات فرونشست زمین برای ساخت‌وساز، مکان‌یابی و احداث تأسیسات ندارد. البته اقدامات را در این زمینه آغاز کرده‌ایم و امیدواریم با کمک و موافقت دولت این اقدامات به‌زودی شروع شود.»

او می‌گوید: «اگر الزامات مطرح‌شده پیگیری و اجرا شود، این زمینه‌ها فقط در حد حرف باقی‌نماند و عملیاتی‌شود. آن وقت می‌توان امیدوار بود که با تمهیداتی مانع از فرونشست زمین شویم. همانگونه که از من‌های موقتی در کشورهایی مثل ایران و چین وجود داشته‌است و آنها کارهایی انجام دادند که در نتیجه آن توانستند پدیده فرونشست زمین را مدیریت کنند. البته تأکید می‌کنم که اگر از سوی مسئولان جدید وجود داشته‌باشد.»

راه‌اندازی سامانه صدور کارنامه پرورشی مدارس و دانش‌آموزان

این سامانه جامنایی‌شود و دانش‌آموزان، فرهنگیان و مدیران مدارس بابت تمام فعالیت‌ها و کنش‌های تربیتی خودشان متاسب با ضریب اهمیت موضوعات امتیاز دریافت‌کنند و در طول دوران تحصیل در پرونده پرورشی آنان ثبت شود. وی افزود: براساس اطلاعات مندرج در این سامانه، امتیاز و کارنامه مدارس سراسر کشور بر حسب عملکرد تربیتی دانش‌آموزان آن مدارس به صورت نموداری و مقایسه‌ای قابل استخراج است و در حال حاضر امکان مشاهده رتبه عملکرد پرورشی تمام مدارس در سطوح شهرستانی، استانی و کشوری وجود دارد. این سامانه امکان پذیر است. به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی و روابط عمومی وزارت آموزش و پرورش، معاون پرورشی و فرهنگی ادامه داد: راینزین‌های اولیه برای اعتبار بخشی به این کارنامه و اعمال آن در فرآیند دانش‌آموزان صورت گرفته و دانش‌آموزان در کنار کارنامه تحصیلی یک کارنامه پرورشی از ابتدای دوران تحصیل خود خواهند داشت و از آن می‌توانند برای انتخاب رشته، ورود به دانشگاه و استخدام استفاده کنند. باقرزاده خاطر نشان کرد: دست‌رسی به سامانه نوریتوز از طریق پرتال یکپارچه وزارت آموزش و پرورش به آدرس my.medu.ir قابل دسترس دانش‌آموزان، معلمان و والدین است.

استولیت اجتماعی

حسین سروقامت

۸۶۱

در یکی از نبردها به مردم کوفه نوشت من یا مستکارم یا ستم‌دیده. اگر نیکوکارم، کمکم کنید و اگر خطاکارم، به مسیر حق بازگردانید...

نه پشت به مردم کرد و نه در‌های آمرانه سخن گفت!

فرمانده جنگ بود. گروهی گفتند ما با شما به میدان جنگ می‌آییم؛ آنجا تصمیم می‌گیریم که با شما بناییم یا با دشمنان شما.

نه تنها دلگیر نشد، که عقلایت آنان را پسندید و به داشتن حق انتخاب تشویقشان کرد!

برخی از بیعت با او امتناع کر دند. با آنان به گفت‌وگو نشست. بعضی پذیرفتند و بعضی نه؛ امنیت کسانی را که بیعت نکردند، تضمین کرد.

به مردم گفت اگر دستورات مرا در مسیر پیروی حق دیدید، اطاعت کنید. والا چه از جانب من باشد، یا دیگری... هرگز فرمان نبرید!

اطاعت نمی‌خواست؛ شجاعانه حقیقت‌طلبی را ترویج می‌کرد.

تاریخ را مردی چون بن‌ایطالب به خود دیده‌است؟!

نگاره

حسن فرامرزی

جواب زندانه مالک به مستأجر

سه ماه پیش آپارتمان ۸۰ متری را در پونک تهران اجاره می‌کند. با چه رقمی؟ ۵۷۰ میلیون ودیعه، ۴ میلیون اجاره. دوستر را دیروز با قیافه‌ای مجالیه می‌بینم. علت پریشانی‌اش را جویم می‌شوم، می‌گوید: دیروز به صاحب‌انام زنگ زدم.

فکر می‌کنید این دوست ما برای چه بعد از سه ماه که از قرارداد اجاره گذشته به صاحب‌انامش زنگ زده‌است:

–توانسته‌است اجاره این ماه را جور کند؟

–کپچ‌خانه خراب شده‌است؟

–سقف چکه می‌کند؟

–دوست ما زودتر از موعد می‌خواهد قرارداد را فسخ کند؟

–درخواست مدیر ساختمان را به صاحب‌انام برساند؟

آنچه دوست ما به خاطر آن به صاحب‌انامش زده آن قدر عجیب است که تصور نمی‌کنم به ذهن‌تان خطور کرده‌باشد. مستأجر آپارتمان ۸۰ متری، یک مرد متأهل با همسری خاندار و دو کودک به خاطر چه پیشامد اضطراری سه ماه بعد از قرارداد اجاره به صاحب‌انام زده‌است؟

–زنگ زدم بگویم من خیلی دلشوره دارم. گفتم می‌خواهی چه کار کنی؟ صاحب‌انام‌ها امسال از ۵۰ تا ۱۰۰ درصد قیمت ودیعه و اجاره را بالا بردند. گفتم من دلشوره دارم، می‌خواهی چه کار کنی؟

–خب چه گفت؟

–گفتم من خود هم دلشوره دارم.

–چرا صاحبانام دلشوره دارد؟

–خودش هم مستأجر است. آپارتمان دوخوابه برای خانواده‌اش کوچک بوده، اجاره داده و رفته آپارتمان سه‌خوابه اجاره کرده‌است.

شرایط اقتصادی کنونی و فشار شدید قیمت‌ها به‌ویژه در حوزه مسکن، خوراک، درمان و آموزش به بارگذاری روانی بیش از حد روی آدم‌ها به ویژه آنهایی که در دهک‌های پایین‌تر جامعه زندگی می‌کنند، منجر شده‌است. جامعه‌ای که رشد قیمت‌ها در آن از قاعده خارج شده به ظهور وسواس‌ها و عادت‌های جدیدی در آدم‌ها کمک می‌کند، همه آدم‌ها عادت دارند گامی به آینده سسر نزنند، مثلاً بسرای آینده خود برنامه‌ریزی کنند، احیاناً اندوخته‌ای داشته باشند، گامی حتی نگرانی ملامتی نسبت به احتمال بدتر شدن وضعیت در آینده داشته باشند، اما وقتی این عادت‌ها شکل وسواس‌گونه و ناپهنجار به خود می‌گیرد، فرد راه لحاظ روانی دچار فروپاشی می‌کند.

در یک مناسبات طبیعی هیچ مستأجری به‌سه مستأجرانش زنگ نمی‌زند، بگوید من دلشوره دارم. مگر صاحبانام، روانشناس و روانکاو است؟ آدمی که دچار اختلالات اضطرابی و روانی است، در نهایت به یک متخصص مراجعه می‌کند نه صاحبانامش. در یک مناسبات طبیعی، مراجعه به صاحبانام – مستقیم یا غیرمستقیم – به مفاد قراردادی که با او ست‌آید از مباحثه و مذاکره محروم می‌شود. مستقیم یا غیرمستقیم نیامده‌است که وقتی دلشوره دارید به صاحب‌انام‌تان زنگ بزنید بنابراین تماس با صاحبانام برای اینکه او را در جریان اضطراب و دلشوره خودمان قرار دهیم، مطلقاً بی‌معناست.

اما وقتی مناسبات، متفاوت و فرم نرمال و طبیعی ندارد تماس مستأجر – آن هم با علم به اینکه هنوز ۴ ماه از موعد اجاره او مانده و فقط یک چهارم از فضای قرارداد گذشته است – و در میان گذاشتن دلشوره شدید سیر صدودی و افسار گسیخته قیمت‌ها با صاحب‌انام و اجندا می‌شود. می‌داند که در عمل هیچ نهادی وجود ندارد که از او در برابر شعله‌های توره دیو قیمت‌ها دفاع کند، بنابراین مستقیم به او زنگ می‌زند تا بلکه از نقطه قوت و امتیاز او در بازاری حریص و متورم که مثل دوزخ زبانه می‌کشد، برآورده نمی‌شود. صاحبانام او جوابی رننده در استین دارد: من خودم هم دلشوره دارم. این یعنی جای اشتباهی آمده‌ای، من نیز جای دیگری مستأجرم، یعنی من فقط می‌توانم با گزاره‌های اقتصادی با تو روبه‌رو شوم و نه گزاره‌های اخلاقی.

حشرگوتله

■مدیر کارگروه طراحی و ساخت قطار ملی مترو گفت: طراحی و ساخت قطار ملی مترو با عمق داخلی‌سازی ۸۵ درصد، یک فناوری پیشرفته را شامل می‌شود که امروز با یک عزم عمومی در حال نتیجه‌دادن بوده و در مرحله اخذ مجوز اولیه، فقط سه مرحله تست دیگر باقی مانده که امیدواریم اوایل تابستان امسال، آن تست‌ها نیز با موفقیت پشت سر گذاشته شده و استانداردهای لازم اخذ شود تا فرآیند تولید انبوه قطار ملی مترو از همین اسمال در شرکت واگن‌سازی تهران آغاز شود.

■ شهردار تهران با بیان اینکه امسال ۲۸ نقطه برای ساخت پارکینگ در پایتخت در نظر گرفته‌ایم، گفت: از این میزان، عملیات احداث پنج پارکینگ آغاز شده‌است.

■ رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران از استقرار شمار، واحد امدادی خرید داد و گفت: مرحله نخست این طرح که از حدود دو سال پیش آغاز شد، امسال در برخی مناطق تهران و بدون حذف شمارهای چهارگانه (۱۱۲، ۱۱۵، ۱۲۲ و ۱۲۵) آغاز می‌شود.

■ رئیس قوه قضائیه دستورالعمل ساماندهی فرایند توقیف، انتقال، نگهداری و ترخیص وسایل نقلیه را در ۲۸ ماده و تبصره به مسئولان قضایی سراسر کشور ابلاغ کرد.

■ رئیس کمیسیون محیط‌زیست شورای شهر تهران گفت: موضوع اقتصاد با موضوع مهمی است که اگر مباحث محیط‌زیستی در آن دیده‌نشود، صرف فروش پساب یا بازاری که پساب را در آن عرضه‌کنند، یک خطای استراتژیک است.